

Drošības policijas 2009.gada darbības pārskats

Drošības policija ir viena no trim Latvijas valsts drošības iestādēm, kas Valsts drošības iestāžu likumā noteiktā kārtībā veic:

- pretizlūkošanas un operatīvās darbības pasākumus, kā arī izmeklēšanas darbības attiecībā uz noziedzīgajiem nodarījumiem, kas izdarīti valsts drošības jomā;

- valsts noslēpuma aizsardzību;

- valsts amatpersonu aizsardzības pasākumus;

- preventīvos un koordinējošos pasākumus pretterorisma jomā.

Minētos uzdevumus Drošības policijas centrālās un reģionālās struktūrvienības realizē visā valsts teritorijā.

2009.gadā Drošības policija atzīmēja tās 15. gadadienu. Kopš Drošības policijas izveides ir notikušas vairākas tās struktūrvienību reorganizācijas un optimizācijas, kuru rezultātā precizētas funkcijas un pilnveidots dienests.

Šajā laika posmā Drošības policija ir ieņēmusi noteiktu būtisku vietu valsts drošības iestāžu struktūrā.

Galvenais Drošības policijas uzdevums ir valsts augstāko amatpersonu nodrošināšana ar nozīmīgu pretizlūkošanas un operatīvajā darba rezultātā iegūtu informāciju, kas nepieciešama valsts funkcionēšanai nozīmīgu lēmumu pieņemšanai. Tas tiek nodrošināts sistemātiski nostiprinot operatīvās pozīcijas, akcentējot operatīvo darbību uz notikumu apstādzošas un patiesas informācijas iegūvi.

Aktīvas darbības rezultātā iegūtā informācija ir ļāvusi ne vien Drošības policijai, bet arī citām tiesībsargājošajām institūcijām atklāt daudzus noziegumus, kā arī novērst un nepieļaut prettiesiskas aktivitātes, kas būtiski kaitētu valsts interesēm.

Drošības policija, īstenojot sistemātisku darbību visās tai deleģēto atbildību jomās, katru gadu, vadoties no izmaiņām operatīvajā situācijā valstī, kā arī sociāli politiskās un ekonomiskās situācijas, savu darbību aktivizē vairākās prioritārās darbības jomās.

Drošības policija galvenie darbības virzieni 2009. gadā bija:

Darbība valsts suverenitātes nodrošināšanas jomā

Pretizlūkošanas pasākumu rezultātā iegūtās informācijas analīze liecina, ka pēdējos gados aizvien redzamāki un agresīvāki kļūst dažu ārvalstu, organizāciju un personu centieni ietekmēt ekonomiskos un politiskos procesus Latvijā.

2009.gadā konstatēta pārdomāta, vadīta un mērķtiecīga Latvijā dzīvojošo atsevišķu iedzīvotāju grupu konsolidācija, kuras mērķi ir tās izmantot Latvijai nevēlamu procesu realizācijā. Tas tiek īstenots dažādās jomās, piemēram, mērķtiecīgi finansējot un cenšoties politizēt dažādas kultūras un izglītības jomas Latvijā. Īpašas aktivitātes tiek vērstas uz skolēnu un jauniešu ideoloģisku

„apstrādi”, tā veidojot jauniešu kustības, kas Latvijā propagandētu dažādas idejas, kas nesaskan ar Latvijas nacionālajām interesēm.

Iepriekšminētajos procesos tiek iesaistīti masu mediji, kas uzstājas kā šīs idejas izplatīši un konsolidējoši elementi, un kas nodrošina nepieciešamo informācijas fonu gan Latvijas iekšpolitikā, gan starptautiski. Fiksētie mērķi ir pastāvīgas spriedzes uzturēšana par nepilsoņu problēmām, izglītības jautājumiem, vēsturi, piemēram, fašisma atdzimšanu utt.

Iegūtā informācija un priekšlikumi situācijas uzlabošanai tika iesniegti valsts augstākajām amatpersonām un citām atbildīgajām institūcijām, kā arī apspriesti dažādos formātos, lai kopīgi izstrādātu valsts darbības programmas nevēlamo procesu pret darbībai.

Darbība radikāli un ekstrēmistiski orientēto organizāciju kontroles jomā

Viena no Drošības policijas darbības prioritātēm bija sociālo un starpetnisko procesu izpēte valstī, lai savlaicīgi identificētu un preventīvi reaģētu uz valsts iekšējās drošības riskiem, tajā skaitā ekstrēmistiskajām darbībām, nacionālā, rasu un etniskā naida izpausmēm, kas rodas sabiedrības radikalizācijas procesu ietekmē. Īpaša uzmanība tika pievērsta organizācijām, kas ar savām darbībām varētu radīt spriedzi sabiedrībā.

2009.gadā kreisi orientēto radikālo un ekstrēmistisko organizāciju aktivitātes raksturo darbības pārorientēšanās uz politisko un cilvēktiesību jautājumu spektru. Bija vērojami atsevišķi mēģinājumi radikalizēt sabiedrību uz nelabvēlīgās ekonomiskās situācijas fona. Tuvojoties Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanām, kreisi orientētās organizācijas iesaistījās politikā, mēģinot iegūt pārstāvniecību pašvaldībās un Eiropas Parlamentā, vienlaikus izmantojot vēlēšanas sevis popularizēšanai, jaunu biedru piesaistīšanai, nepilsoņu jautājumu aktualizēšanai un Latvijas valsts tēla diskreditēšanai. Galvenā kreisi orientēto organizāciju mērķauditorija ir marginalizējušās sabiedrības grupas, sociāli neaizsargātie slāņi, kā arī krievvalodīgie iedzīvotāji un nepilsoņi.

Drošības policijas darbības rezultātā iegūtā informācija liecina, ka 2009.gadā labēji orientēto radikālo un ekstrēmistisko organizāciju darbības intensitāte nav būtiski mainījusies. Pirmajā pusgadā labēji orientēto organizāciju aktivitātes pamatā bija saistītas ar Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanām. Līdzīgi kā 2008.gadā, arī pārskata periodā tika konstatēti labējo orientēto organizāciju konsolidēšanās mēģinājumi un sadarbība ar līdzīgām organizācijām no kaimiņvalstīm.

Faktiski visas radikāli un ekstrēmistiski orientētās organizācijas ir izveidojušas un regulāri uztur interneta vietnes, kurās informē par paustajām idejām, mērķiem, to sasniegšanas plāniem. Gan formālu un neformālu organizāciju, gan dažādu domubiedru interneta mājas lapas tiek izmantotas, lai mobilizētu indivīdus dažādām akcijām.

Prognozējams, ka tuvākajā laikā būtiskas izmaiņas radikāli un ekstrēmistiski orientēto organizāciju jomā nav sagaidāmas. Var pieļaut, ka

notiks daļēja šo organizāciju biedru rotācija un nomaīņa ar jauniem, kā arī atsevišķu līderu izvirzīšanās, tomēr šādu organizāciju kopējā kapacitāte arī nākotnē paliks zema un neradīs apdraudējumu sabiedriskajai kārtībai un drošībai.

Turpināsies mēģinājumi veidot kontaktus ar līdzīgi noskaņotām organizācijām ārzemēs un šādi sakari var veicināt aktivitātes un paplašināt to spektru.

Perspektīvā varētu palielināties radikāli un ekstrēmistiķi orientēto organizāciju dalībnieku skaits un rīcības apjoms gadījumā, ja šajā procesā būs ieinteresēts kāds politiskais spēks.

Drošības policijas darbība bija vērsta arī uz to, lai mazinātu un novērstu plānotās prettiesiskas darbības, tādas kā nacionālā naida izraisīšana, aicinājumi uz vardarbību u.c. 2009.gadā Drošības policijas lietvedībā bija 6 kriminālprocesi, kas ierosināti pēc Krimināllikuma 78.panta „Nacionālā, etniskā un raisu naida izraisīšana”. Lielākā daļa uzsākto kriminālprocešu bija par komentāriem interneta vidē. No 2000.gada līdz 2010.gada sākumam Drošības policijas lietvedībā ir bijušas 48 lietas, kas ierosinātas pēc Krimināllikuma 78. panta, no kurām 25 lietas ir nosūtītas uz prokuratūru kriminālvajāšanai, no tām 3 ir attaisnojoši, pārējās - piespriesti notiesājoši spriedumi.

2009.gadā īpaša uzmanība tika pievērsta valstī notiekošajiem sociāli ekonomiskajiem procesiem un sabiedrisko procesu monitoringam. Kā jau tika prognozēts, sociālekonomiskās situācijas ietekmē valstī sociālā spriedze būtiski pieauga, kas izraisīja daudzveidīgas sabiedrības protestu akcijas. Janvārī protesta akcija, kurā piedalījās lielas tautas masas, pārrauga stihiskā un vardarbīgā akcijā, kas bija lielākā kopš valsts neatkarības atgūšanas.

Palielinājās jaunu, nelielu un šauru interešu loku pārstāvošu kustību un nodibinājumu skaits.

Drošības policija veica pasākumus, lai savlaicīgi prognozētu kritiskas tendences un iedzīvotāju grupu neapmierinātības izpausmes, kas potenciāli var radīt sabiedriskās drošības apdraudējumus. Iegūtā informācija tika iesniegta kompetentajām valsts institūcijām un amatpersonām lēmumu pieņemšanai un sabiedriskās kārtības pasākumu plānošanai un organizēšanai.

Darbība ekonomiskās drošības nodrošināšanas jomā

Drošības policija 2009.gadā veica izpēti, lai izzinātu ārvalstu ekonomiskās intereses Latvijā, to uzņēmumu ietekmi uz Latvijas ekonomikas attīstību un ekonomiskās suverenitātes apdraudējumu, kā arī nodrošinātu Eiropas Savienības (ES) struktūrfondu un valsts publisko finanšu līdzekļu likumīgu apgūšanu un izmantošanu.

Gada sākumā pastiprināta uzmanība tika pievērsta procesiem finanšu tirgū, kas saistīti ar finanšu sistēmas stabilitāti kopumā, kā arī ar tajā funkcionējošo atsevišķo kredītiestāžu darbību.

Drošības policija konstatēja, ka tiek izstrādātas komplicētas krāpšanas shēmas, iesaistot fiktīvus citās ES valstīs reģistrētus uzņēmumus, lai samazinātu valsts budžetā maksājamo nodokļu apjomu. Finanšu noziegumu veicēji savā darbībā arvien biežāk iesaistīja citu valstu pilsoņus, kas veicināja ciešāku sadarbību ar ārvalstu tiesībsargājošajām iestādēm. Konstatēts, ka šādos noziegumos iesaistās arī valsts amatpersonas, kuru pienākumi saistīti ar noziegumu novēršanu un apkarošanu.

Tika iegūta un apkopota informācija par situāciju Latvijas pierobežas rajonos ar Krieviju un Baltkrieviju saistībā ar akcīzes preču legālu un nelegālu ieviešanu valstī un tālāku to nelikumīgu tirdzniecību. Pār Latvijas austrumu robežu nogādāto akcizēto preču daudzums ir atkarīgs arī no Latvijas Valsts ieņēmumu dienesta muitas un Valsts robezsardzes struktūrvienību darbinieku dienesta pienākumu izpildes kvalitātes. Gada laikā ir palielinājušies korupcijas un dienesta stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas riski, kas tostarp saistīti ar šo amatpersonu sociāli ekonomiskā stāvokļa pasliktināšanos.

Drošības policija informācija tika nosūtīta kompetentajām valsts institūcijām - Valsts policijai, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam u.c. šo prettiesisko darbību atklāšanai, novēršanai, kā arī konkrētu noziedzīgu darbību veikšanas iespējamības pārtraukšanai. Par vairākiem problemātiskiem jautājumiem tika informēta Saeimas Nacionālās drošības komisija u.c. kompetentas institūcijas, piedāvājot arī iespējamus risinājuma variantus normatīvo aktu pilnveidošanai.

Informatīvi analītiskais darbs

Drošības policijas kā valsts drošības iestādes viens no galvenajiem uzdevumiem ir valsts varu un pārvaldi realizējošo institūciju un to atbildīgo amatpersonu savlaicīga informēšana par apdraudējumiem nacionālajai drošībai, kā arī par konkrētiem riskiem vai personu plānotām vai veiktām prettiesiskām darbībām.

Par valsts drošības nodrošināšanai nozīmīgiem un Drošības policijas kompetencē esošajiem aktuāliem jautājumiem kopumā sagatavoti **288** informatīvi analītiskie materiāli. No tiem citām valsts institūcijām sagatavoti un nosūtīti **112** materiāli.

Veikta situācijas un apdraudējumu analīze eventuāli kritiskas operatīvās situācijas valstī kontrolei un iespējamo incidentu nepieļaušanai. Sagatavoti **34** atbilstoši informatīvi analītiskie dokumenti par iespējamiem apdraudējumiem sabiedriskajai drošībai un kārtībai valstiski svarīgos pasākumos, piemiņas dienās u.c. sabiedrībai svarīgos publiskos pasākumos.

Darbība pretterorisma pasākumu īstenošanas jomā

Ņemot vērā noturīgi augsto terorisma draudu līmeni pasaulē un tendences tam palielināties Eiropas valstīs, Drošības policija veica preventīvu pasākumu

kompleksu, lai savlaicīgi atklātu iespējamus terorisma iedīgļus Latvijā, kā arī maksimāli apgrūtinātu to iespējamās darbības un aktivitātes mūsu valstī.

Preterorisma centrs (PTC) nodrošināja pastāvīgu terorisma draudu monitoringu, veicot DP rīcībā esošās operatīvās informācijas, no ārvalstu partneru dienestiem un starptautiskajām institūcijām saņemtās, kā arī atklātajos avotos pieejamās informācijas analīzi. Balstoties uz monitoringa rezultātiem, regulāri tika sagatavotas analīzes par dažādiem ar terorismu saistītiem riska faktoriem, kā arī starptautiskā terorisma tendencēm, kas var ietekmēt drošības situāciju Latvijā. Piemēram, 2009.gadā PTC uzsāka sagatavot īpašu ikmēneša terorisma draudu situācijas Latvijā novērtējumu. PTC nodrošināja arī regulāru informācijas apmaiņu ar ārvalstu partneru dienestiem par dažādiem ar terorisma draudiem saistītiem jautājumiem.

Preterorisma preventīvo pasākumu plānošanas jomā PTC turpināja aktivitātes, kas saistītas ar terorisma draudu līmeņu sistēmas un Nacionālā preterorisma plāna (NPP) ieviešanu, veicot regulāras konsultācijas ar NPP noteiktajām 24 institūcijām par to gatavību ieviest plānā deleģētos pasākumus. 2009.gadā PTC noslēdza pirms diviem gadiem uzsākto darbu pie preterorisma reaģēšanas plānu sistēmas izveides, izstrādājot Rīcības plānu sauszemes objektu apdraudējuma gadījumā (Preterorisma plāns „Objekts”), kurš 2009.gada maijā tika apstiprināts Ministru kabinetā (MK). 2009.gadā turpinājās darbs arī pie nacionāla līmeņa preterorisma reaģēšanas plāniem „Lidmašīna”, „Kuģis” un „Objekts” atbilstošo apakšplānu izstrādes. Līdz ar to preterorisma reaģēšanas pasākumu sistēmas izveidi valstī var uzskatīt par noslēgtu.

2009.gadā starpinstitūciju darba grupa PTC vadībā izstrādāja instrukciju par rīcību gadījumos, ja pret Latvijas Republikai piederīgajiem kuģiem vai personām starptautiskajos vai citu valstu ūdeņos tiek vērsti teroristiska vai pirātiska rakstura uzbrukumi. Instrukcijas mērķis ir noteikt apdraudējuma novēršanā un pārvarēšanā iesaistīto institūciju rīcību informācijas apmaiņas un lēmumu saskaņošanas jomā.

2009.gadā PTC turpināja aktivitātes, kas saistītas ar terorisma riska objektu drošības līmeņa novērtēšanu un uzlabošanu. Veiktas 54 par drošību atbildīgo nacionālajai drošībai svarīgo objektu (NDSO) amatpersonu kandidatūru pārbaudes, izvērtējot to atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Izvērtēti un saskaņoti 28 NDSO iesniegtie drošības plāni un procedūras. Apsekoti 19 NDSO, rekomendācijas preterorisma pasākumu uzlabošanai sniegtas trīs NDSO. Ņemot vērā PTC sniegtās metodoloģiskās rekomendācijas, septiņi NDSO izstrādājuši instrukcijas par rīcību terorisma draudu, sprādzienbīstamu priekšmetu vai aizdomīgu pasta sūtījumu atrašanas gadījumos. Astoņiem NDSO izplatīts minētās instrukcijas standarts. 11 NDSO izstrādātas rekomendācijas aizdomīgu aktivitāšu identificēšanai objektos vai to tiešā tuvumā.

2009.gadā PTC no NBS Jūras spēku Krasta apsardzes dienesta saņēma un pārbaudīja 99 ziņojumus par kuģiem, kas plānoja ienākt Latvijas ostās un kuriem iepriekšējās ostās ir bijis paaugstināts ISPS aizsardzības līmenis. Rīgas

un Liepājas ostās katrā tika apsekoti septiņi termināli, papildus tika apsekots arī prāmis „AVE Liepāja”.

2009.gadā PTC turpināja arī sadarbību ar cilvēku masveida pulcēšanās objektiem (CMPO). Apsekoti 23 CMPO un izvērtēti to drošības pasākumu plāni un procedūras. Pamatojoties uz PTC izstrādāto metodoloģiju, 19 CMPO izstrādājuši instrukcijas par rīcību terorisma draudu, sprādzienbīstamu priekšmetu vai aizdomīgu pasta sūtījumu atrašanas gadījumos. 15 CMPO izplatītas PTC izstrādātās rekomendācijas rīcībai ārkārtas situācijās (atrodot sprādzienbīstamu priekšmetu, konstatējot aizdomīgu pasta sūtījumu un saņemot draudu zvanu).

Ņemot vērā valstī ieviesto taupības režīmu, 2009.gadā plašu pretterorisma mācību organizēšana nebija aktuāla. Tā vietā pretterorisma darbībās iesaistītās institūcijas organizēja atsevišķu pretterorisma reaģēšanas pasākumu mācības. 2009.gada 17.septembrī starptautiskajā lidostā „Rīga” notika ārkārtas situāciju mācības, kuru mērķis bija pārbaudīt glābšanas, evakuācijas un medicīniskās palīdzības sniegšanas efektivitāti terora akta gadījumā. Mācībās piedalījās aptuveni 200 pārstāvji no deviņām institūcijām. Mācību ietvaros PTC varēja izvērtēt atbildīgo institūciju savstarpējo sadarbību, ieviešot atsevišķus pretterorisma plānu „Lidmašīna” un „Objekts” elementus.

2009.gada septembrī PTC organizēja semināru „Terorisma draudu līmeņa izsludināšana un Nacionālā pretterorisma plāna ieviešana”, kurā piedalījās pārstāvji no 18 institūcijām. Tā mērķis bija veicināt pretterorisma darbībās iesaistīto institūciju atbildīgo amatpersonu izpratni par terorisma draudu līmeņu sistēmu un NPP ieviešanas aspektiem.

2009.gadā PTC sniedza arī 15 prezentācijas pretterorisma darbībās iesaistīto institūciju personālam, t.sk. dažādām NBS struktūrām, NDSO drošības departamentiem, apsardzes komercsabiedrībām un citām institūcijām.

Latvijā terorisma draudu līmenis saglabājas relatīvi zems, taču dažādu faktoru ietekmē terorisma draudi var pieaugt. Neskatoties uz relatīvi zemo draudu līmeni, DP PTC ir veicis apjomīgu preventīvo darbu, pilnveidojot funkcionējošo nacionālo pretterorisma sistēmu ar noteiktiem preventīviem un reaģēšanas mehānismiem, tādējādi laikus sagatavojoties terorisma draudiem.

Darbība migrācijas procesu kontroles jomā

Pretterorisma pasākumu ietvaros nozīmīgs darbs tika veikts migrācijas procesu kontrolei, lai nepieļautu uz teroristiskām darbībām tendētu personu iekļūšanu Latvijā vai operatīvi kontrolētu viņu iespējamu darbību un sakarus mūsu valstī. Tika turpināta personu no tā saucamajām terorisma riska valstīm kontrole, tajā skaitā veikta analīze par šo personu iekļuves veidiem valstī.

Iegūtā informācija liecina, ka 2009.gadā aizvien aktīvāk ielūgumus un vīzas sāka formēt juridiskas personas. Uzņēmēji, meklējot jaunas biznesa iespējas, dibināja kontaktus arī ar uzņēmējiem no terorisma riska valstīm. Var prognozēt, ka šī tendence kļūs izteiktāka.

Interneta vidē Latvija mērķtiecīgi tiek reklamēta kā vieta, kur iespējams iegādāties ļoti lētu nekustamo īpašumu un paralēli iegūt ilgtermiņa uzturēšanās un brīvas pārvietošanās iespēju Šengenas zonā.

Ielūgumus un vīzas sākušas noformēt arī viesnīcas, lai uzlabotu sava biznesa rentabilitāti.

Aktuāli ir gadījumi, kad Latvijas Republikas pārstāvniecībās izsniegtās vīzas tiek izmantotas, lai legāli ieceļotu Šengenas zonā, dotos uz ekonomiski stabilākām Eiropas valstīm un turpinātu nelegāli uzturēties šajās valstīs.

Aktuāls ir jautājums par Latvijas Republikas pilsoņu laulātajiem izsniegtām uzturēšanās atļaujām. Saasinoties ekonomiskajai situācijai un mainoties citu ES valstu imigrācijas politikai, strauji pieaug fiktīvo laulību skaits.

Personām no terorisma riska valstīm ir ievērojama interese par studiju iespējām Latvijas augstskolās. Pašreiz Latvijas augstskolās studē aptuveni 200 studenti no terorisma riska valstīm. Konstatēts, ka interesentu mērķis studēt Latvijā, galvenokārt, ir saistīts ar atrašanos Šengenas zonas teritorijā, kas liecina par to, ka vairumam interesentu studijas Latvijā nav migrācijas gala mērķis.

Jāatzīmē, ka Latvija kā tranzītvalsts pēdējo gadu laikā ir kļuvusi pievilcīga arī nelegālajiem imigrantiem, kuri, izmantojot vietējo nelegālo imigrantu tranzīta organizatoru un atbalstītāju pakalpojumus, cenšas nokļūt attīstītajās Eiropas valstīs, piemēram, Vācija, Francija, Skandināvija, utt.

2009.gadā strauji pieauga Afganistānas pilsoņu nelegālas ieceļošanas Latvijā skaits. Vēlme šīs valsts iedzīvotājiem nokļūt ekonomiski stabilākajās un miermīlīgākajās valstīs ir pašsaprotama, jo minētajā laika posmā Afganistānas teritorijā pastiprinājās teroristisko organizāciju pārstāvju aktivitātes, taču vienlaicīgi Drošības policija pievērsš pastiprinātu uzmanību tieši šādu valstu pilsoņiem, jo starp nelegālo imigrācijas maršrutu izmantotājiem var būt arī teroristisko organizāciju pārstāvji.

Ņemot vērā iepriekšminēto aktīvi tika veikta informācijas ieguve un analīze par ieceļotājiem no valstīm, kurās tiek atbalstītas teroristiskas cīņas metodes.

2009.gada veiktas **948** ielūgumu papildus pārbaudes (pārbaudīta **1345** personas). Izskatīts **1151** vīzu pieprasījums, **127** gadījumos sniegts pozitīvs atzinums ar lūgumu atteikt vīzas izsniegšanu, **28** gadījumos sniegts pozitīvs atzinums ar lūgumu samazināt prasīto uzturēšanās dienu skaitu, **90** gadījumos sniegtas citas piezīmes.

Pamatojoties uz Imigrācijas likuma 61. panta pirmās daļas 3. punktu, ierosināta **32** personu iekļaušana to personu sarakstā, kurām ieceļošana Latvijas Republikā aizliegta, un informācija ievadīta Šengenas informācijas sistēmā.

Darbība neizplatīšanai noteikto preču aprites kontroles jomā

Lai nepieļautu terora aktu un citu noziegumu izdarīšanai nepieciešamo materiālu, sprāgstvielu, to komponentu, ieroču un munīcijas nokļūšanu uz noziedzīgām darbībām tendētu personu rīcībā, Drošības policija veica pasākumu kompleksu iepriekšminēto priekšmetu nelikumīga apgrozījuma novēršanai.

2009.gadā sadarbībā ar ārvalstu partnerdienestiem Drošības policija veica preventīvus pasākumus, lai nepieļautu masu iznīcināšanas līdzekļu, to komponentu izplatīšanu saskaņā ar Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem un starpvalstu līgumiem un konvencijām. Stratēģiskas nozīmes preču kontroles jomā veiktas pārbaudes vairāk kā 400 eksporta, importa un tranzīta darījumiem, t.sk., padziļinātas pārbaudes par 12 darījumiem ciešā sadarbībā ar Eiropolu, Eiropas un ASV partnerdienestiem un Latvijas muitu. Ierosināts viens kriminālprocess.

No Drošības policijas 68 ierosinātajām krimināllietām un pēc piekritības saņemtajām krimināllietām 7 saistītas ar šaujamieroču un sprāgstvielu glabāšanu bez attiecīgas atļaujas.

2009.gadā Drošības policija konstatēja, ka joprojām sprāgstvielas, kā arī šaujamieroči pārsvarā tiek izņemti pie personām, kuras ir saistītas, vai tika aizturētas par narkotisko vielu nelegālu apriti.

Līdz ar ekonomiskās situācijas pasliktināšanos, apgrozībā parādās 2.pasaules kara laikā izmantotie šaujamieroči, kuri tiek izmantoti kā peļņas avots vai pielietoti noziedzīgu nodarījumu realizēšanai.

Izplatīta ir ar pārveidotu munīciju (pielāgota dzīva mērķa iznīcināšanai) lietojamu gāzes ieroču aprīte zagļu un narkomānu vidū.

Privātpersonas drošības apsvērumu dēļ iegādājas ieročus un speciāldzēklus paš aizsardzībai, līdz ar to palielinājušies to legālās aprītes apjomi.

Darbība valsts noslēpuma aizsardzības jomā

Viens no Drošības policijas būtiskiem darbības virzieniem ir Latvijas, ES un NATO klasificētās informācijas aizsardzības pasākumu pārraudzība ar likumu noteiktajās institūcijās.

2009.gadā Drošības policija veica 2160 pārbaudes par personām, kuras kandidē vai jau ieņem amatus, kas saistīti ar valsts noslēpuma izmantošanu. Pārbaudu rezultātā personām izsniegtas, kopā 2042 otrās un trešās kategorijas speciālās atļaujas pieejai slepeniem un konfidencialiem valsts noslēpuma objektiem. 39 personu materiāli, pēc pārbaudes nosūtīti Satversmes aizsardzības birojam, pirmās kategorijas speciālo atļauju izsniegšanai, pieejai sevišķi slepeniem valsts noslēpuma objektiem. 74 gadījumos sniegts pozitīvs atzinums par personas atbilstību likuma „Par valsts noslēpumu” prasībām pirms speciālās atļaujas noformēšanas, bet 5 gadījumos, konstatējot diskvalificējošus kritērijus, pieņemts lēmums ar ko turpmāk personai pieeja valsts noslēpumam tiek liegta.

Kontrolējot valsts noslēpuma aizsardzības noteikumu prasību izpildi pārraudzītajās iestādēs, Drošības policija veica fiziskās drošības un slepenības režīma nodrošinājuma atbilstības pārbaudes 32 institūcijās. Par pārbaudēs konstatētajām nepilnībām un pārkāpumiem tika informēti šo iestāžu vadītāji, bet atsevišķos gadījumos uzsāktas arī vairākas dienesta pārbaudes.

Realizējot noteikto kompetenci industriālās drošības jomā, Drošības policija veikusi pārbaudes par 14 Latvijā reģistrētiem komersantiem, kas reizē ar industriālās drošības sertifikātu, vēlējušies iegūt tiesības kandidēt klasificētu informāciju saturošu iepirkumu izpildi.

Neskatoties uz statistikas rādītājiem, par vienu no galvenajiem instrumentiem, realizējot pārraudzību valsts noslēpuma aizsardzības jomā, ir jāuzskata nepārtrauktais konsultatīvais darbs, kas palīdz sasniegt nepieciešamo rezultātu, atbilstoši konkrētās institūcijas specifikai.

Darbība valsts amatpersonu aizsardzības jomā

Drošības policija organizē un veic Ministru prezidenta un citu valsts un ārvalstu amatpersonu, kā arī ārvalstu un starptautisko organizāciju un institūciju pārstāvju aizsardzības (apsardzes) pasākumus.

Nodrošinātas Ministru prezidenta vizīšu drošība Latvijā un ārvalstīs.

Veiktas vairākas pārbaudes, lai noskaidrotu personas, kas telefoniski vai interneta vidē anonīmi izteica draudus Latvijas amatpersonām vai ārvalstu sevišķi svarīgām personām. Veikti pasākumi iespējamo pretlikumīgo darbību nepieļaušanai.

2009. gadā pēc Ārlietu ministrijas lūguma tika nodrošināta **51** ārvalstu un starptautisko organizāciju un institūciju pārstāvju vizīšu drošība Latvijā, kā arī veikta **46** citu pasākumu ar sevišķi svarīgu ārvalstu personu piedalīšanos drošības nodrošināšana.

Darbība kriminālprocesu izmeklēšanā

2009.gadā Drošības policijā ir uzsākti **62** kriminālprocesi un saņemti **6** kriminālprocesi izmeklēšanas veikšanai no citām tiesībaizsardzības iestādēm.

Drošības policija turpināja izmeklēšanu kriminālprocesā, kas tika uzsākts 2008.gadā saistībā ar Latvijas Republikas pilsoņu pasu nelikumīgu izdošanu. Kriminālprocesa ietvaros ir apzināts personu loks, kas nelikumīgā ceļā saņēmušas Latvijas Republikas pilsoņu pases. Pirmstiesas izmeklēšanas gaitā ir konstatēts, ka nelikumīgi tika izveidotas 145 identitātes, no kurām identificētas 65 personas, kas nelikumīgi ieguva un izmantoja Latvijas Republikas pilsoņu pases. Kriminālprocesa ietvaros ir iegūtas 49 Latvijas Republikas pilsoņu pases. Kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtītas 13 personas. Līdz šim kriminālprocesa ietvaros ir noteiktas 38 rokkraksta un paraksta ekspertīzes.

Kā vienu no nozīmīgajiem 2009.gada ierosinātajiem kriminālprocesiem var atzīmēt Drošības policijas uzsākto kriminālprocesu pēc Krimināllikuma 268.p.2.d un 20.p.4.d. (par kravas kuģa „Arctic Sea” sagrābšanas atbalstīšanu) pazīmēm. Minētā kriminālprocesa ietvaros tika veiktas vairākas izmeklēšanas darbības, t.sk. kratīšanas, pratināšanas, liecību pārbaudes uz vietas u.c.

Minētā nozieguma izmeklēšanai pirmo reizi Latvijas Republikas vēsturē Drošības policija, saskaņā ar konvenciju par savstarpēju palīdzību krimināllietās un ES Padomes ietvarlēmumu par apvienoto izmeklēšanas grupu izveidošanu, kā arī Kriminālprocesa likuma 75. nodaļu, ir pievienojusies speciāli izveidotai Apvienotai izmeklēšanas grupai kuģa „Arctic Sea” sagrābšanas izmeklēšanai, realizējot savstarpēji koordinētus izmeklēšanas pasākumus Apvienotas izmeklēšanas grupas dalībvalstu teritorijās (Latvijā, Igaunijā, Somijā, Zviedrijā

un Maltā). Uzsākta sadarbība starptautiskās tiesiskās palīdzības procesa ietvaros ar Krievijas Federācijas izmeklēšanas iestādi.

Pārējie no uzsāktajiem kriminālprocesiem bija:

- par dokumentu viltošanu un viltotu dokumentu izmantošanu **14**,
- par šaujammieroču un sprāgstvielas glabāšanu bez attiecīgas atļaujas **7**,
- par nacionālā un rasu naida izraisīšanu **6**,
- par stratēģiskas nozīmes preču pārvietošanu pāri LR valsts robežai jebkādā nelikumīgā veidā **6**,
- par kavēšanu realizēt vēlēšanu tiesības **5**,
- par kukuļa pieprasīšanu un pieņemšanu **3**,
- par aicinājumu vardarbīgi gāzt valsts varas iekārtu **3**,
- par LR valsts karoga zaimošanu **3**,
- par viltotas naudas izplatīšanu **3**,
- par narkotisko vai psihotropo vielu neatļautu izgatavošanu, iegādāšanos, glabāšanu, pārvadāšanu vai pārsūtīšanu) **3**
- par neizpaužamas informācijas izpaušanu **3**, u.c. kriminālprocesu.

Kopumā 2009.gadā kriminālvajāšanai uz prokuratūru Drošības policija nosūtījusi **40** kriminālprocesus, lūdzot uzsākt kriminālvajāšanu attiecībā pret **70** personām, no kurām **12** ir amatpersonas. **2** no šiem kriminālprocesiem saņemti papildizmeklēšanas veikšanai. **6** kriminālprocesi nosūtīti pēc piekritības uz Valsts policiju un Finanšu policiju. **20** kriminālprocesos pieņemts lēmums par procesa izbeigšanu. Pašlaik Drošības policijas lietvedībā atrodas **45** krimināllietas, kurā pirmstiesas darbs tiek turpināts.

Darbība starptautiskajā sadarbībā

2009. gadā tika turpināts aktīvs darbs Drošības policijas starptautiskās sadarbības uzlabošanai ar speciālajiem dienestiem un tiesībsargājošām institūcijām, kā arī ar ES un NATO drošības struktūrām.

Notikušas regulāras ekspertu līmeņa tikšanās un informācijas apmaiņa par abpusēji aktuāliem jautājumiem.

Nodrošināta savstarpēju pieprasījumu izpilde, sniedzot informāciju par procesiem un konkrētām personām.

DP amatpersonas piedalījušās apvienotās izmeklēšanas darba grupās (*Joint Investigation Team*) saistībā ar kuģa „Arctic Sea” nolaupīšanu.

Turpinās starptautiskās sadarbības attīstība ar terorisma apkarošanu saistītajos jautājumos. DP pārstāvji regulāri piedalījušies ES Padomes Terorisma darba grupas sanāksmēs.

Sakarā ar Latvijas dalību NATO Drošības policijas darbinieki piedalījušies vairākosursos, semināros un mācībās.

Ņemot vērā ekonomisko situāciju Drošības policija 2009.gadā atbilstoši normatīvajos aktos deleģētajai kompetencei ir pildījusi savas funkcijas arī iestādes samazinātā budžeta apstākļos.